

“ Η Ελλάδα δεν βρίσκεται στο επίπεδο άλλων χωρών, όπου επιτυχημένες ιστορίες επιχειρηματικότητας λειτουργούν ως πρότυπα και ωθούν τους νέους σε αντίστοιχες πρωτοβουλίες. Χρειαζόμαστε καλύτερη διαφήμιση της επιχειρηματικότητας, επισημαίνει, μιλώντας στη «Ν», ο επίκουρος καθηγητής στο ΕΜΠ και επιστημονικός υπεύθυνος του ΙΟΒΕ Άγγελος Τσακανίκας.

[συνέντευξη] Ο Άγγελος Τσακανίκας, επίκουρος καθηγητής στο ΕΜΠ, μιλάει στη «Ν» για την Ελλάδα της «ήπιας καινοτομίας»

Πώς θα βάλουμε «φρένο» στο brain drain

Η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, για την αύξηση των αμοιβών και την προσέλκυση καταρτισμένου προσωπικού, είναι μονόδρομος για την ανασχεση του brain drain και τη διάχυση της καινοτομίας. Ο επίκουρος καθηγητής στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο Άγγελος Τσακανίκας περιγράφει στη «Ν» την Ελλάδα της «ήπιας καινοτομίας», όπου το πρόβλημα δεν είναι ο σχεδιασμός, αλλά ο κατακερματισμός των πόρων και η αδυναμία στην υλοποίηση.

ΑΠΕ-ΗΠΕΡΑΝΤΕΡΗΣ ΣΑΥΡΑΣ

“ Η καινοτομία και η έρευνα δεν μπορούν να είναι ανεξάρτητες από τις μακροοικονομικές συνθήκες που επικρατούν στη χώρα. Ο υφεσιακός κύκλος που προηγήθηκε έχει δυσχεράνει την προσπάθεια για καινοτομία, επισημαίνει ο Άγγελος Τσακανίκας.

Του Βασίλη Κωστούλα
vkost@naftemporiki.gr

Πώς θα περιγράφατε την έννοια «καινοτομία»;

«Η έννοια “καινοτομία” δεν αφορά απαραίτητα ένα αποτέλεσμα της Έρευνας & Ανάπτυξης, αλλά και την ενσωμάτωση της γνώσης πάνω σε διαδικασίες και προϊόντα».

Πού τοποθετείται η Ελλάδα στον ευρωπαϊκό χάρτη καινοτομίας;

«Η Ελλάδα είναι μια χώρα “ήπιας καινοτομίας”. Βρίσκεται ανάμεσα στις χώρες -κατά βάση- νότιες και ανατολικές -οι οποίες δεν παρουσιάζουν και τόσο καλές επιδόσεις, με εξαίρεση ορισμένους δείκτες, όπως το ποσοστό των

αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τις συνεργασίες για δημοσιεύσεις».

Αξιοποιεί η Ελλάδα τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά προγράμματα στον βαθμό που τα αξιοποιούν άλλες χώρες;

«Υπάρχουν και προγράμματα και σχεδιασμός, ωστόσο το ζήτημα κάθε φορά στην Ελλάδα είναι ο κατακερματισμός των πόρων και η αδυναμία στην υλοποίηση, που αποτρέπει μια μεγαλύτερη επίδραση στην οικονομία».

Ο ιδιωτικός τομέας πώς ανταποκρίνεται;

«Δεν είναι ικανοποιητικές οι επιδόσεις. Το μεγαλύτερο μέρος της Έρευνας & Ανάπτυξης προέρχεται από δημόσιους πόρους.

Αυτό που βλέπουμε στις επιχειρήσεις στην Ελλάδα είναι ότι φέρνουν νέα προϊόντα και υπηρεσίες, μηχανήματα και εξοπλισμό, αλλά ως ενσωματωμένη τεχνολογία από το εξωτερικό».

Ποια είναι η εικόνα στην Ελλάδα ως προς τη σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας;

«Είναι μικτή και μάλλον καλύτερη απ’ ό,τι στο παρελθόν. Τα πανεπιστήμια διενεργούν αρκετά καλή έρευνα, η οποία αποτυπώνεται και στις συμμετοχές στα ευρωπαϊκά ανταγωνιστικά προγράμματα. Όμως πολλές από αυτές τις ιδέες δεν μετασχηματίζονται σε δραστηριότητες που μπορούν να αποβούν οικονομι-

κά αποδοτικές. Γίνονται πάντως προσπάθειες, όπως οι Μονάδες Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας».

Πώς αξιολογείτε το περιβάλλον μέσα στο οποίο καλούνται να λειτουργήσουν θεσμοί και επιχειρήσεις στην Ελλάδα;

«Η καινοτομία και η έρευνα δεν μπορούν να είναι ανεξάρτητες από τις μακροοικονομικές συνθήκες που επικρατούν στη χώρα. Μπορεί κάποιος να έχει τις καλύτερες ιδέες για νέα προϊόντα και υπηρεσίες, αλλά με κάποιον τρόπο θα πρέπει να τις χρηματοδοτήσει. Ο υφεσιακός κύκλος που προηγήθηκε έχει δυσχεράνει την προσπάθεια για καινοτομία».

Με τι είδους μεταρρυθμίσεις αντιστρέφει κανείς την πορεία του brain drain;

«Το brain drain είναι σε έναν βαθμό και το μηχανιστικό αποτέλεσμα της υπερπροσφοράς κάποιων ειδικοτήτων που δεν μπορούσαμε να τις καλύψουμε στην Ελλάδα. Η πορεία αντιστρέφεται μόνο με επιχειρηματικότητα και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Μονόδρομος είναι επίσης η άνοδος των αμοιβών, οι οποίες έχουν μειωθεί αισθητά στην Ελλάδα».

Στο πλαίσιο της έρευνας GEM, την οποία διενεργείτε ως επιστημονικός υπεύθυνος του ΙΟΒΕ, καταγράφεται στην Ελλάδα ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά προβολής επιχειρηματικών success stories.

«Πράγματι, από το 2003 που διενεργείται η έρευνα, διαπιστώνεται ότι προβλήθηκαν περισσότερα αρνητικά παραδείγματα -αισχροκέρδεια, κερδοσκοπία, κλπ.- που ίσως δαιμονοποιούσαν σε έναν βαθμό την έννοια της επιχειρηματικότητας. Αυτό φαίνεται να αλλάζει κάπως, ωστόσο δεν είμαστε στο επίπεδο άλλων χωρών, όπου επιτυχημένες ιστορίες επιχειρηματικότητας λειτουργούν ως πρότυπα και ωθούν τους νέους σε αντίστοιχες πρωτοβουλίες. Χρειαζόμαστε καλύτερη, αν θέλετε, διαφήμιση της επιχειρηματικότητας».

Δεν φταίει μόνο και πάντα η υψηλή φορολογία

Υπάρχει η άποψη ότι το φορολογικό καθεστώς στην Ελλάδα είναι τέτοιο που δεν αφήνει ουσιαστικά περιθώρια ανάπτυξης. Ποια είναι η γνώμη σας;

«Η αύξηση της φορολογίας είναι σίγουρα καθοριστικός παράγοντας. Περιορίζει τους διαθέσιμους πόρους για επενδύσεις και για Έρευνα & Ανάπτυξη. Συχνά όμως κατηγορείται για όλα τα στραβά της επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα. Οι επιδόσεις μας στην καινοτομία δεν ήταν επίσης καλές κι όταν είχαμε χαμηλότερους φορολογικούς συντελεστές».

[SID:11013007]

[ΣΕΒ] Διεύρυνση της φορολογικής βάσης, παραμετροποίηση του ασφαλιστικού και πολιτικές φιλικές προς την επιχειρηματικότητα

Η υπερφορολόγηση στραγγαλίζει τον ιδιωτικό τομέα

Του Γιάννη Κανουπάκη
jkan@naftemporiki.gr

Η υπερφορολόγηση επιχειρήσεων και εργασίας για τη χρηματοδότηση μιας πολιτικής παροχών έχει στραγγαλίσει τον ιδιωτικό τομέα, καταγγέλλει ο ΣΕΒ στο εβδομαδιαίο ενημερωτικό δελτίο του, τονίζοντας ότι αν θέλει η κυβέρνηση να δώσει πραγματικά ώθηση στην οικονομία και να μη σύρεται πίσω από μνημόνια, θα μπορούσε να ανακοινώσει ότι ταυτόχρονα με τη σφιχτά δημοσιονομική πολιτική που παράγει πλεονάσματα άνω του 3,5% επιδιώκει να υλοποιήσει άμεσα τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης και την παραμετροποίηση του ασφαλιστικού το 2017.

“ Πολιτικοί, επιχειρηματίες και εργαζόμενοι θα μπορούσαν, σύμφωνα με τον ΣΕΒ, να εκπονήσουν ένα αναπτυξιακό σχέδιο για τη χώρα ώστε να δημιουργηθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων και αναζωογόνηση της οικονομίας.

Όπως εξηγούν οι αναλυτές, μετά την εξαγγελία αυτή, έχει τη δυνατότητα να βγει με αξιώσεις στις αγορές για να ανανεώσει το 1,5 δισ. ευρώ των τρι-

τών ομολόγων που λήγουν στις 17 Ιουλίου 2017, με σχετικά ανταγωνιστικό επιτόκιο. Ανακτώντας σταδιακά μεγαλύτερους βαθμούς οικονομικής ελευθερίας, πολιτικοί, επιχειρηματίες και εργαζόμενοι, θα μπορούσαν, εκτιμά ο ΣΕΒ, στη συνέχεια να εκπονήσουν ένα αναπτυξιακό σχέδιο για τη χώρα, όπου με σταδιακή μείωση της υπερφορολόγησης της εργασίας πρωτίστως και με πολιτικές φιλικές προς την επιχειρηματικότητα να δημιουργηθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων και αναζωογόνηση της ελληνικής οικονομίας.

Ο ΣΕΒ σημειώνει, πάντως, πως έπειτα από επτά χρόνια κρίσης και ύφεσης η απόδοση του κεφαλαίου έχει αρχί-

σει να αποκαθίσταται σταδιακά σε πιο κανονικά επίπεδα. Η τάση αυτή εφόσον συνεχιστεί μπορεί να οδηγήσει σε ανάκαμψη των επενδύσεων, νέες θέσεις εργασίας και νέα εισοδήματα. Προειδοποιεί, ωστόσο, ότι οποιαδήποτε προσπάθεια της κυβέρνησης να υποκαταστήσει την ιδιωτική οικονομία, με τη διανομή του πρωτογενούς πλεονάσματος για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στο Δημόσιο, θα έχει αρνητικά αποτελέσματα και παράταση της ασφυκτικής επιτροπείας των δημόσιων οικονομικών της χώρας.

Κατά τον Σύνδεσμο, η βέλτιστη διανομή του εισοδήματος σε μισθούς και κέρδη επηρεάζει καθοριστικά τη λειτουργία της οικονομίας. Στην Ελλάδα, η ισορ-

ροπία αυτή διαταράχθηκε βάναυσα την περίοδο της ευημερίας με δανειακά (2000-2009), με το μερίδιο των κερδών να συρρικνώνεται με ξέφρενους ρυθμούς. Το αποτέλεσμα ήταν να παραμεινεί η αναβάθμιση των τεχνολογικών δομών της παραγωγής. Η αύξηση του σχετικού κόστους εργασίας θα έπρεπε να οδηγήσει σε υποκατάσταση εργασίας με κεφάλαιο, μέσω νέων επενδύσεων. Και αυτό πιθανόν να συνέβη σε μεμονωμένες περιπτώσεις. Συνολικά, όμως, οι ιδιωτικές επενδύσεις χωρίς κατοικίες ήταν 2 έως 3 π.μ. του ΑΕΠ χαμηλότερες στην Ελλάδα απ’ ό,τι στην Ε.Ε.-28 ακόμη και κατά την περίοδο των υψηλών ρυθμών ανάπτυξης. Αντίθετα, δόθηκαν αυξήσεις μισθών αναντιστοιχίες της αύξησης της πα-

ραγωγικότητας, μέσα στη γενικότερη ευφορία μιας οικονομίας που ευημερούσε πέραν των παραγωγικών της δυνατοτήτων. Διότι εάν τα δανειακά γίνονταν επενδύσεις σε εξωστρεφείς δραστηριότητες αντί για καταναλωτικά ελλείμματα και επενδύσεις χαμηλής παραγωγικότητας σε κατοικίες, τότε η χώρα δεν θα είχε τεράστια ελλείμματα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Τα δανειακά διέπυρναν υπέρρογκα τους μισθούς και την κατανάλωση, περιορίζοντας τα κέρδη και τις επενδύσεις. Η απόδοση του κεφαλαίου, που πρέπει να διασφαλίζεται σε διεθνώς ανταγωνιστικά επίπεδα, περιορίστηκε και τα κεφάλαια εξαφανίστηκαν, και μαζί με αυτά οι επενδύσεις, καταλήγει ο ΣΕΒ.

[SID:11012578]